

ЕТИКА ТА ЕСТЕТИКА

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Етика та естетика» складена відповідно до освітньо-професійної програми Економіка підприємства спеціальності 051 Економіка

Предметом вивчення навчальної дисципліни є мораль як форма індивідуальної та суспільної свідомості, загальні закономірності їх буття.

Міждисциплінарні зв'язки: предмет та зміст навчальної дисципліни «Етика та естетика» тісно пов'язані з такими дисциплінами, як: «Філософія», «Університетська освіта», «Історія української культури», що вивчалися раніше. Оскільки в ході вивчення даної дисципліни здобувачі вищої освіти можуть зіткнутися з необхідністю звертання до іншомовних джерел інформації, є присутнім певний взаємозв'язок з дисципліною «Іноземна мова (за професійним спрямуванням)».

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Мета вивчення навчальної дисципліни «Етика та естетика»: ознайомлення здобувачів вищої освіти з особливостями розвитку етичної та естетичної думки, основними категоріями науки, формування у майбутніх фахівців (бакалаврів) необхідної теоретичної основи для свідомого ставлення до своєї майбутньої професійної діяльності, набуття і вдосконалення індивідуальної культури, системи цінностей, оцінок, смаків та ідеалів.

1.2. Основні завдання навчальної дисципліни «Етика та естетика»: прищеплення навичок та вмінь здобувачам вищої освіти, необхідних для успішної професійної діяльності, творчої самореалізації у громадському та культурному житті, сприяння самовдосконалення та вихованню моральної свідомості.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійних програм у здобувачів вищої освіти мають бути сформовані наступні компетентності:

загальні:

ЗК 1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 2. Здатність зберігати моральні, культурні, наукові цінності та примножувати досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій,

використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК 3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 8. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 10. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК 11. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК 12. Навички міжособистісної взаємодії.

ЗК 13. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо

1.4. Програмні результати навчання:

ПРН 1. Асоціювати себе як члена громадянського суспільства, наукової спільноти, визнавати верховенство права, зокрема у професійній діяльності, розуміти і вміти користуватися власними правами і свободами, виявляти повагу до прав і свобод інших осіб, зокрема, членів колективу.

ПРН 2. Відтворювати моральні, культурні, наукові цінності, примножувати досягнення суспільства в соціально-економічній сфері, пропагувати ведення здорового способу життя.

ПРН 15. Демонструвати базові навички креативного та критичного мислення у дослідженнях та професійному спілкуванні.

ПРН 23. Показувати навички самостійної роботи, демонструвати критичне, креативне, самокритичне мислення.

ПРН 24. Демонструвати здатність діяти соціально відповідально та свідомо на основі етичних принципів, цінувати та поважати культурне різноманіття, індивідуальні відмінності людей.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 90 годин / 3 кредити ЄКТС.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Тема 1. Предмет і завдання етики. Мораль як соціальний феномен.

Етика як філософська наука про мораль. Об'єкт і предмет етики. Взаємозв'язок етики з іншими науками, що вивчають мораль. Основні завдання етики у сучасних умовах. Мораль як соціальний феномен: мораль і проблема її соціальної детермінації (взаємозв'язків). Первісні форми регуляції людської поведінки. Процес виокремлення моралі. Мораль та інституційна регуляція. Мораль і право. Мораль і звичай. Політика і етика.

Тема 2. Головні етапи історичного розвитку етичної думки.

Етичні ідеї Стародавнього світу. Етична думка Середньовіччя та Відродження. Етичні вчення Нового часу. Західна етична думка ХХ століття. Історія етичної думки в Україні. Походження та історичні типи моралі.

Тема 3. Поняття, структура і характеристика моральної свідомості

Місце моральної свідомості в системі моралі. Структура моральної

свідомості. Моральні норми і принципи. Моральні мотиви й ціннісні орієнтації. Добро і зло як провідні поняття моральної свідомості й категорії етики: обов'язок, відповідальність, справедливість, сенс життя і щастя, совість, гідність і честь.

Тема 4. Моральні виміри спілкування.

Етика спілкування: загальний огляд проблеми. Різноманіття передумов і вимірів людського спілкування: моральний аспект. Сутність спілкування. Основні типи, принципи та суперечності спілкування. Моральна культура спілкування, її зміст і вияви. Моральні виміри спілкування: толерантність, повага, співчуття, милосердя, любов. Етикет ділових (службових) взаємин. Колективне обговорення ділових проблем.

Тема 5. Національна етика. Сімейна етика. Релігійна етика. Біоетика. Професійна етика.

Національна етика. Сімейна етика. Релігійна етика. Біоетика. Національний фактор в історії моральності. Національне і загальнолюдське. Шлюб, сім'я у формуванні моральної культури особистості. Специфіка християнських етичних принципів. Проблема морального змісту нетрадиційних релігійних напрямків. Моральні основи шлюбно-сімейних стосунків. Професійна етика.

Тема 6. Визначення та сутність поняття «естетика». Основні категорії естетики.

Основні естетичні категорії. Значення поняття «естетика». Становлення перших естетичних уявлень. Ставлення до дійсності і художня діяльність людини. Предмет естетики. Естетика як самостійна наука. Категорії естетики: прекрасне та повторне, трагічне та комічне, піднесене та низьке.

Тема 7. Специфіка і структура естетичної свідомості.

Специфіка естетичної свідомості. Два рівні функціонування естетичної свідомості. Естетичні почуття, смак та ідеал. Функції естетичного ідеалу.

Тема 8. Мистецтво як естетичне явище. Мистецтво ХХ ст. в контексті європейської естетики.

Історичні закономірності розвитку мистецтва. Предмет мистецтва, художній образ, зміст і форма. Стель і художній метод. Функції мистецтва.

Види мистецтва. Естетична специфіка літератури. Мистецтво ХХ століття в контексті Європейської естетики. Формально-технічні пошуки в європейському мистецтві ХХ століття: футуризм, кубізм. Абстракціонізм, Експресіонізм, сюрреалізм та їх філософське обґрунтування.

3. Рекомендовані джерела інформації

1. Аболіна Т.Г., Нападиста В.Г., Рихліцька О.Д. та ін. Прикладна етика : навч. посіб. / За ред. Панченко В.І. К. : «Центр учбової літератури». 2012. 392 с.
2. Анучина Л.В. Соціальне призначення мистецтва в різні культурні епохи: навч. посіб. Х. : Регіон-інформ. 2003. 96 с.
3. Гриценко Т.Б. Етика ділового спілкування: навчальний посібник. К. : Центр

- учбової літератури, 2007. 344 с.
4. Естетика: [навчальний посібник / за ред. В.О. Лозового. К. : Юрінком Інтер. 2005. 208 с.
 5. Етика : навч. посіб. / за ред. В.О. Лозового. Київ : Юрінком Інтер. 2007. 223 с.
 6. Етика і психологія ділового спілкування: навчально-методичний посібник для студентів напряму «Документознавство та інформаційна діяльність» / Автор-упорядник К.В. Джеджера. Рівне: РДГУ. 2011. 240 с.
 7. Етика та естетика: підруч. для студ. ВНЗ реком. МОНУ. / за ред. В.Л. Петрушенка. Львів : Новий Світ-2008. 240 с.
 8. Кривцун О.А. Естетика: навчальний посібник. М. : Аспект Пресс. 2003. 447 с.
 9. Кубрак О.В. Етика ділового та повсякденного спілкування: навч. посібник. Суми: Університетська книга. 2005. 222 с.
 10. Левчук Л.Т. Естетика: навч. посібник. К. : Вища школа. 2000. 399 с.
 11. Малахов В. Етика: навч. посібник. – К. : Либідь. 2000. 382 с.
 12. Малахов В.А. Етика. Курс лекцій: навч. посібн.– 4-те вид. К. : Либідь. 2002. 199 с.
 13. Мейман Э. Введение в современную эстетику. М : Издательство ЛКИ. 2007. 200 с.
 14. Мировое искусство. Направления и течения от импрессионизма до наших дней. Энциклопедия / Составитель И.Г. Мосин. СПб. : СЗКЭО «Кристалл»; М.: «Оникс». 2006. 192 с.
 15. Мовчан В.С. Етика: навчальний посібник. К. : Знання. 2007. 483 с.
 16. Петкова С.М. Справочник по мировой культуре и искусству. Ростов-на Дону : Феникс. 2007. 506 с.
 17. Петрушенко В.Л. та ін. Етика та естетика: навчальний посібник. Львів : Видавництво Національного університету «Львівська політехніка». 2008. 180 с.
 18. Прилуцька А.Є. Культурологія (культурологія, етика, естетика) : навч. посіб. Харків : Торсінг плюс. 2009. 288 с.
 19. Тофтул М.Г. Етика: навч. посібник. К. : Академія. 2006. 416 с.
 20. Філоненко М.М. Психологія спілкування: підручник. К. : Центр учбової літератури. 2008. 224 с.
 21. Чмут Т.К. Етика ділового спілкування: курс лекцій. К. : МАУП. 1999. 203 с.
 22. Шиманова О. Етика і професійна етика : навч.-метод. посіб. Львів : ПП Сорока Т.Б. 2012. 131 с.
 23. Шеломенцев В.М. Етикет і сучасна культура спілкування: навчальний посібник. Київ : Лібра, 2003. 416 с.
 24. Юрій М.Ф. Етика: підручник. К. : Дакор. 2006. 320 с.
 25. Яковлев Е.Г. Эстетика: Учебное пособие. М. : Гардарики. 2003. 464 с.